

ATLAS NÁDORŮ PRSU

J.Abrahánová, C.Povýšil, J.Horák a kolektiv. Grada Publishing 2000, 328 stran

Nějakou dobu se v onkologické obci proslychalo, že doc.Abrahánová chystá jakýsi atlas mammárních nádorů. Při zvyku hledat podnětné onkologické monografie spíše v zahraniční literatuře jsem tuto snahu pouze registroval. Jak mnoho jsem se mýlil ve svém vlažném očekávání jsem zjistil již při slavnostním uvedení knihy ve Faustově domě 5. září 2000, kde svítila již svým obalem a dokonalým provedením. Do knihy jsem se začel již při cestě domů do Brna a ještě nikdy mi ta nekonečná kolizní dálnice nepřipadala tak krátká. Bylo vskutku čím listovat a do čeho se začíst. Jde o takřka dokonalou harmonii grafického zpracování, fotodokumentace a bohatého textu. Spíše než atlasem by ji v zahraničí nazývali „comprehensive book of breast cancer“. Srovnávám-li v tomto kontextu například Atlas of Breast Cancer (Roger Blamey et al., Merit Publishing International) je z atlasu doc.Abrahánové a kolektivu zřejmé, že cestu do Evropy dovedeme dláždít nejen proklamacemi, ale i velmi kompetitivní knižními produkty, kde se odborná úroveň snoubí s kulturou sdělovaného. Nepochybují, že anglická verze této knihy by úspěšně prošla v mezinárodní konkurenci.

Čtenář bude příjemně zaskočen především množstvím a kvalitou obrazové dokumentace, ať již jde o mammografické snímky, histologické obrazy nebo klinickou fotodokumentaci. V bohatém textu je účelně rozmístěna také celá řada nákresů a schémat. Čtenář je seznámen s epidemiologií nádorů prsu, anatomii mléčné žlázy, možnostmi včasného zachytí mammárních nádorů (doc.Abrahánová, doc.Horák) a podrobně pak se zobrazovacími metodami v mammologii (doc.Horák). Následují kapitoly o molekulární podstatě maligní transformace mammárních buněk (prof.Štípek), nádorových

markerech (doc.Malbohan, dr.Vermousek) a genetice nádorů prsu (dr.Foretová). Za skvost mezi kapitolami knihy pokládám pojednání prof. Povýšila o histologii mléčné žlázy a jejích patologických změnách. I klinicky zaměřený pracovník je v ní vtažen do poměrně spleťtí, avšak přehledně a dokonale obrazově dokumentované mammární histopatologie takovým způsobem, že začne věřit, že se v ní skutečně orientuje. Další terapeuticky zaměřené kapitoly kromě chirurgické léčby (prof. Pafko) pocházejí již výhradně z pera doc.Abrahánové. Patří k nim stati o stagingu a prognostických faktorech jako východiscích pro terapii, postavení radioterapie v léčbě karcinomu prsu, systémová léčba časných i pokročilých stadií, dále pak i kapitoly o podpůrné léčbě a méně častých nádorech prsu.

Mám-li si v tom moři pozitivních dojmů z knihy na něco postesknout, pak jen tolik, že bych jako onkochirurg rád četl o chirurgické léčbě nádorů prsu na více než šesti stranách, protože jde o základní typ terapie aplikovaný nejméně u dvou třetin nemocných. Se zájmem bych jistě četl také o biopsiích sentinelové uzliny, ač dosud nepatří ke standardním postupům, o metodách pooperační rehabilitace a zvláště pak o možnostech rekonstrukčních výkonů po mastektomiích. Jsem přesvědčen, že i tyto doplňkové stati by přitahovaly zájem a profitovaly z vysokého grafického a fotodokumentárního standardu celé knihy.

Monografie Atlas nádorů prsu nesporně ovlivní celou generaci onkologů a všech lékařů, kteří se s nádorovými onemocněními prsu setkávají. Troufám si však tvrdit, že doc.Abrahánová a její odborní i redakční spolupracovníci při péči, kterou obsahu i formě díla věnovali, nemohli myslet jen na publikaci samotnou, nýbrž i na ty více než čtyři tisícovky žen, které každoročně s novými nálezy karcinomu prsu přicházejí, a na ty bezmála dva tisíce žen, které zhoubnému nádoru prsu v každém roce podléhají. Kniha sama neléčí, ale léčit pomáhá, zvláště v takto příkladné podobě.

J. ŽALOUDÍK